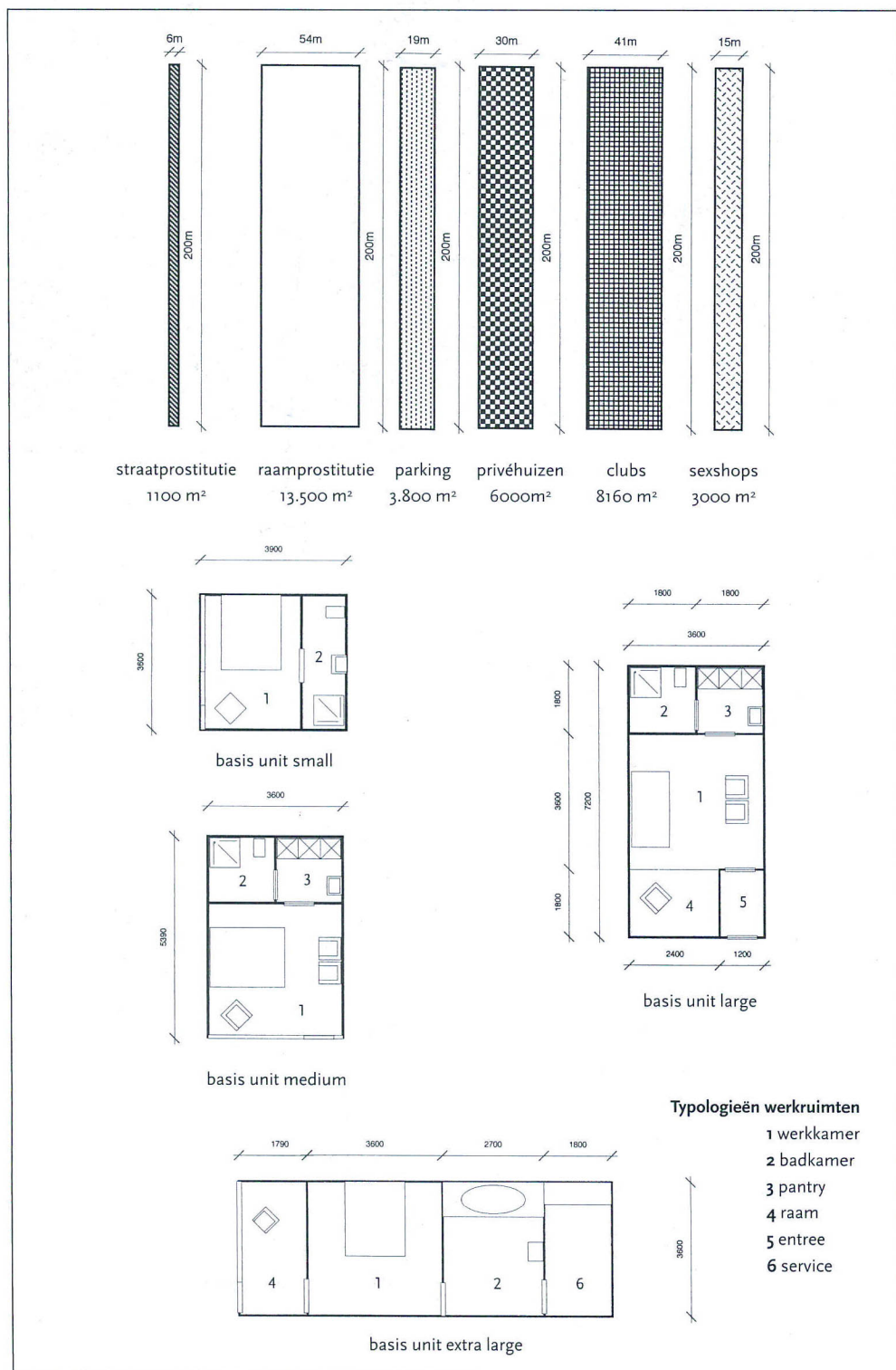


Onttovering van de prostitutie *Studie Red Light Zone van Bekkering en*

De Jong Niets is alledaagser, tijdlozer en universeler dan prostitutie. Ze spreekt tot de verbeelding in positieve en negatieve zin. Vooruitlopend op het opheffen van het Bordeelverbod is in Den Haag onderzocht of het prostitutiebedrijf kan bijdragen aan de revitalisering van verschillende stedelijke gebieden. Het is echter de vraag of dit niet ten koste gaat van de aantrekkingskracht die uitgaat van de verleiding en het verbod welke inherent zijn aan deze activiteit.



Pnina Avidar

Nieuwe tendensen, opvattingen en politiek beleid vormen vaak de grondslag voor het formuleren van ontwerp-opgaven. Daarbij worden architectuur en stedenbouw ingezet als instrumenten die het gedrag en de behoeftes kunnen vertalen naar een ruimtelijk en ordenend kader. Een voorbeeld hiervan is de verwachte afschaffing van het zogenaamde 'Bordeelverbod' uit het wetboek van strafrecht. In opdracht van de werkgroep 'prostitutie' van de gemeente Den Haag en de bewonersorganisaties 'Het Oude Centrum' en 'Stationsbuurt' onderzochten Juliette Bekkering en Eric de Jong de stedenbouwkundige en architectonische mogelijkheden die zich kunnen voordoen als gevolg van deze legalisering. De betrokken partijen zien hierin een gelegenheid controle te krijgen op de prostitutie-problematiek, terwijl tegelijk vervallen delen in het centrum van Den Haag aangepakt kunnen worden.

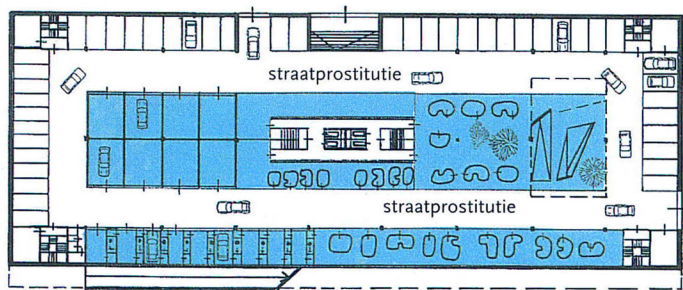
Het uitgangspunt van dit onderzoek vormt de these dat de prostitutie als een conventionele bedrijfstak kan worden beschouwd. Door haar legalisering kan ze pogen een 'eerbiedige' plaats in de stadsstructuur en haar economie in te nemen. De prostitutie heeft een sterke invloed op het woon-, leef- en ondernemingsklimaat van de buurt waarin ze zich vestigt. Ze veroorzaakt verkeersstromen, parkeerdruk en diverse vormen van overlast, door de toename van geluid, criminaliteit en drugsgebruik.

Bekkering en De Jong classificeren allereerst de prostitutie en inventariseren de ruimtelijke implicaties ervan. Op basis hiervan onderscheiden ze twee categorieën, namelijk de open en de besloten prostitutie. De volgende stap bestaat uit een onderzoek naar de nevenactiviteiten en de formulering van een mogelijk programma van eisen, dat maar liefst 35.431 m² vloeroppervlak in beslag neemt. Dit programma is afgezet tegen de karakteristieken van het oude centrum, de stationsbuurt en de typologieën van bestaande prostitutie-zones in verschillende steden, wat een drietal architectonische modellen oplevert.

In het Centrummodel zijn alle programma's die met prostitutie te maken hebben geconcentreerd in een centraal gelegen gebied. Dit is verweven met voorzieningen als hotels, horeca, winkels, uitgaansgelegenheden en parkeermogelijkheden. Elk programma-onderdeel heeft een eigen circuit zodat de privacy van de verschillende bezoekers

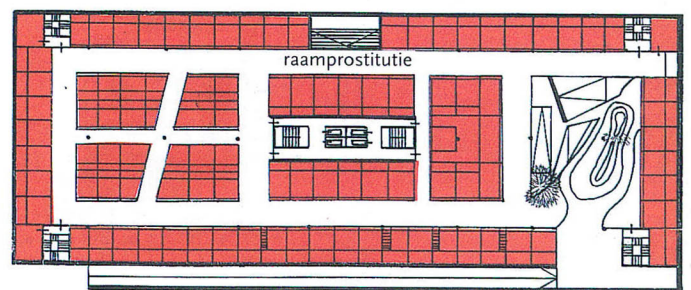


Normalisering van de prostitutie in het Centrummodel.

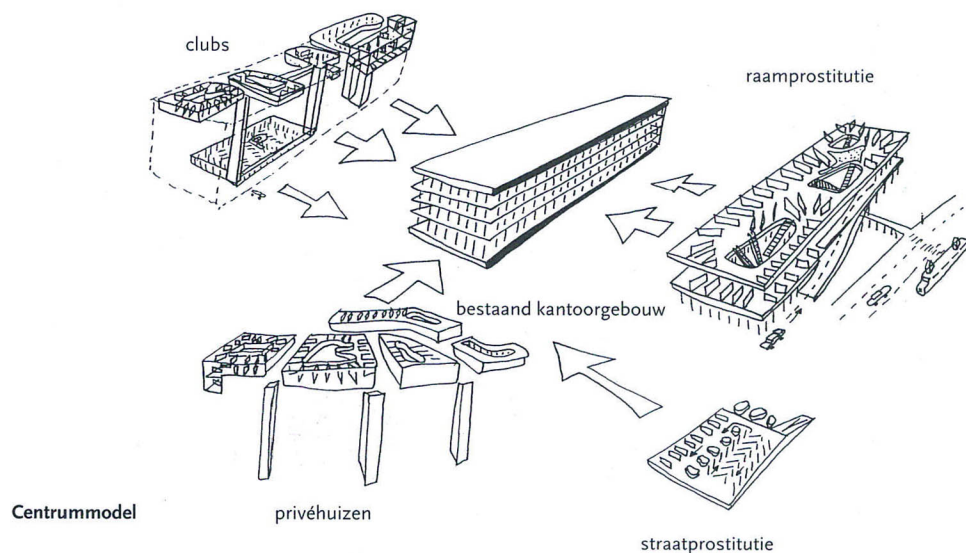


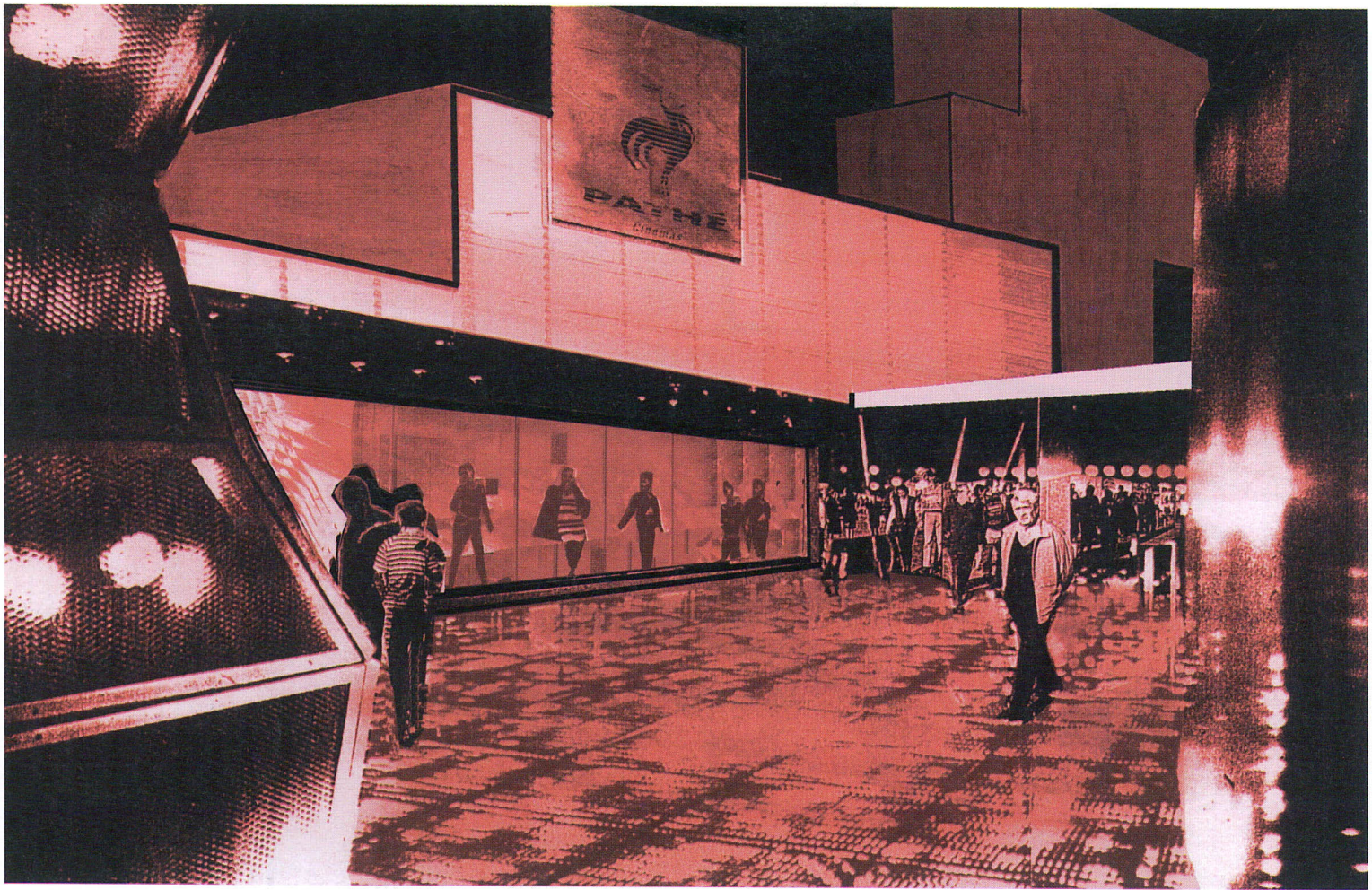
laag 0

Plattegronden Centrummodel



laag 1

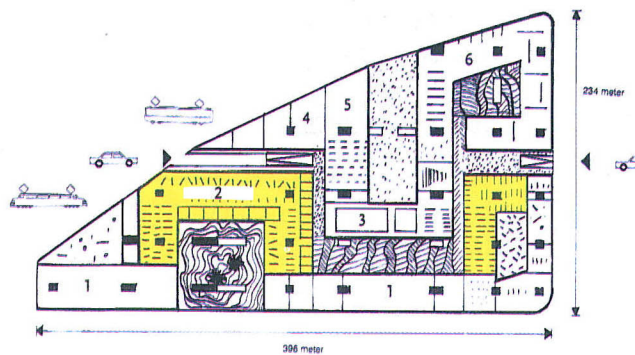




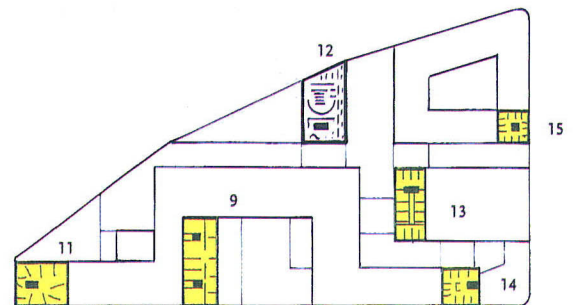
Interieur Funcity

Funcity

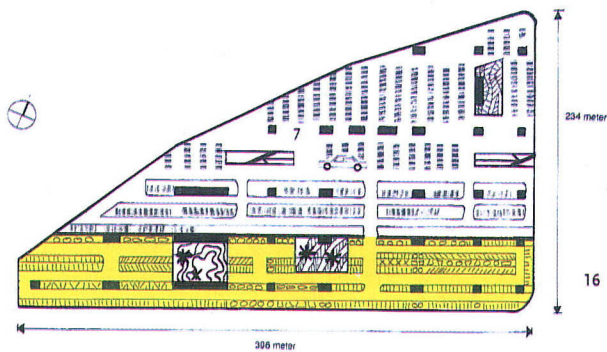
laag 0



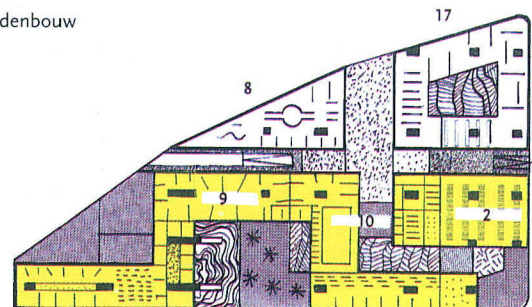
laag torens



laag -1



laag middenbouw



prostitutiezone

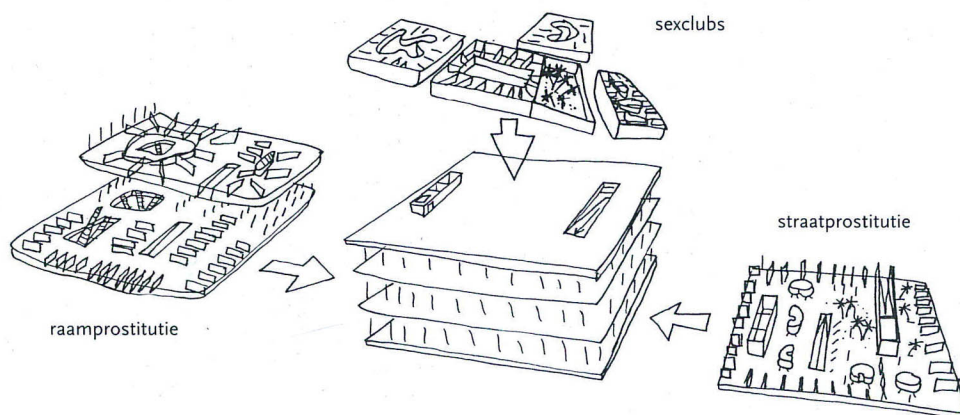
- 1 discotheken
- 2 raamprostitutie
- 3 zwembad
- 4 café's

- 5 bioscoop
- 6 food-court
- 7 parkeren
- 8 restaurants

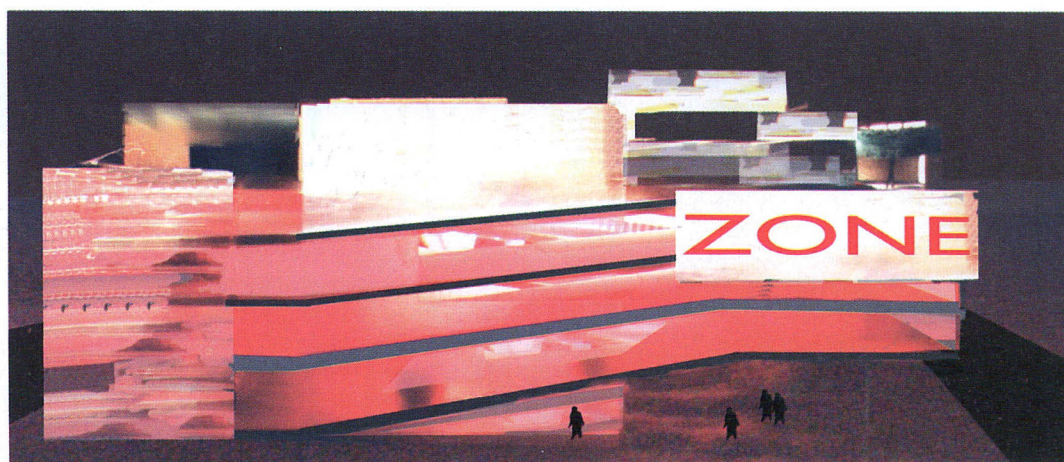
- 9 sexclubs
- 10 prostitutiebad
- 11 privéhuizen
- 12 congrescentrum

- 13 lofts
- 14 hotel
- 15 luxe appartementen
- 16 straatprostitutie

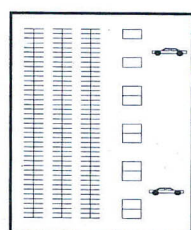
- 17 laserzone



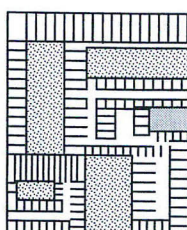
Clustermodel, transformatie parkeergarage



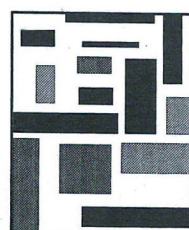
Clustermodel



begane grond
straatprostitutie



niveau 1 en 2
raamprostitutie



niveau 3 en 4
clubs en privéhuizen

gewaarborgd is.

In het model Funcity worden alle functies geconcentreerd in een gebied buiten het centrum. Optimale bereikbaarheid is een vereiste voor deze 24-uurs uitgaansstad. De verschillende functies zijn rondom binnenplaatsen georganiseerd op een zodanige manier, dat de verschillende soorten bezoekers gebruik kunnen maken van de voorzieningen zonder met elkaar geconfronteerd te worden.

In het Clustermodel worden verschillende clusters met prostitutie over de stad verspreid en gekoppeld aan belangrijke stedelijke functies. Hierbij valt te denken aan casino's, hotels, horeca, discotheken en restaurants.

De rationele, programmatische, functiegerichte en oordeelvrije benadering van Bekkering en De Jong is bijzonder, gezien de gevoelige sociale context van het onderzoek. Het benoemen

van de prostitutie als een volwaardige bedrijfsactiviteit en het behandelen van haar programma als zodanig geeft een nieuwe kijk op deze problematiek. De ontwikkelde modellen bieden duidelijke oplossingen, gebruik makend van bestaande bedrijfstypologieën.

De eenzijdigheid van deze rationele aanpak doet de potentie van de opgave echter tekort. Aldo Rossi wijst in zijn kritiek op het 'naïeve functionalisme' op het gevaar van het reduceren van de stedelijke en architectonische artefacten tot het organiseren van een functie. Deze reductie belemmert een adequaat begrip van de werkelijkheid doordat het onzegbare, het niet-rationele wordt genegeerd.

Dit doet denken aan de Odyssee. In een strijd tussen rede en mythe (irrationaliteit) laat Odysseus zich vastbinden aan de mast van het schip om zijn tocht met de Argonauten te kunnen

voortzetten en het verleidelijke gezang van de Syreense maagden te weerstaan. Hij handelt naar de Rede om op deze wijze zijn doel te bereiken en de schone Helena te redden. Zijn handeling komt echter niet overeen met de gerichtheid van de zinnen, die de verleiding zelf is. Deze strijd tussen rede en mythe, die ook aanwezig is in het prostitutiebedrijf, is door Bekkering en de Jong niet onderkend. Hun rationele aanpak vormt wellicht een adequaat antwoord op de stedenbouwkundige problematiek die zij onderzochten, maar gaat voorbij aan de niet te grijpen kern van de prostitutie. Het verlangen, de verleiding en het verboden handelen zijn in essentie irrationeel. Met hun ontwerpen spelen zij hier helaas niet op in. De architectuur blijft een instrument van sociale controle die de prostitutie niet wezenlijk 'bevrijdt'.